

Karaimi w Sejmie RP

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych jest jednym z organów Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Do zakresu jej działania należą sprawy związane z utrzymaniem dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych, etnicznych i językowych oraz ochrony ich praw, a także realizacją zasady równego traktowania osób bez względu na ich pochodzenie etniczne i rasowe oraz narodowość¹. Podczas regularnych posiedzeń członkowie komisji – posłowie zapoznają się z problematyką poszczególnych społeczności, analizują akty prawne i raporty poświęcone realizacji przez Państwo Polskie zobowiązań wynikających z ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym, Konwencji ramowej Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych i Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych. W dniu 16 marca br. odbyło się posiedzenie Komisji, które zostało poświęcone wyłącznie sprawom mniejszości karaimskiej. Było ono okazją do zaprezentowania naszej sytuacji i problemów, z jakimi się borykamy – okazją, dodajmy, w zasadzie pierwszą od 80 lat – w tym roku mija bowiem ósme dziesięciolecie od czasu, gdy Sejm zajmował się Karaimami.

Prezydium Komisji z posłanką Danutą Pietraszewską na czele. Obok: strony sejmowa i karaimska za stołem obrad.

Wówczas, w 1936 r. miało to związek z przygotowaniem i uchwaleniem ustawy regulującej stosunek Państwa Polskiego do Karaimskiego Związku Religijnego. W Sejmie pojawili się wtedy przedstawiciele naszej społeczności – hachan Hadży Seraja Szapszał i Emil Kobecki, by uroczyście odebrać egzemplarz ustawy².

Teraz na posiedzeniu sejmowej komisji Karaimów reprezentowali przedstawiciele trzech organizacji – Związku Karaimów Polskich, Fundacji Karaimskie Dziedzictwo oraz Karaimskiego Związku Religijnego: Mariola Abkowicz, Anna Sulimowicz, Adam Dubiński, Aleksander Kobecki, Szymon Pilecki oraz Michał Kuliczenko i Michał Kobecki. W posiedzeniu wzięli również udział przedstawiciele Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji: dyrektor Józef Różański i naczelnik Dobiesław Rzemieniewski. Obecne były też Małgorzata Krasuska i Grażyna Płoszajska, radcy ministra w Departamencie Kształcenia Ogólnego Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Zgodnie z porządkiem obrad miały być przedstawione informacje Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na temat sytuacji i problemów mniejszości karaimskiej w Polsce oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na temat wspierania mniejszości karaimskiej w Polsce ze środków tego resortu. Przewodnicząca Komisji, posłanka Danuta Pietraszewska witając stałych członków komisji oraz zaproszone osoby, poinformowała jednak, że MKiDN nie przygotowało raportu i nie przysłało swego przedstawiciela.

Raport MSWiA zaprezentował dyrektor J. Różański, który w skrócie przedstawił aktualne położenie społeczności karaimskiej w Polsce, pozostawiając w ten sposób czas przedstawicielom samej mniejszości na opowiedzenie o tym, „co Karaimów najbardziej trapi, jakie mają osiągnięcia, z czego są zadowoleni, z czego nie”.

Obecną sytuację organizacyjną, kulturalno-społeczną i finansową społeczności przedstawił kolejno Mariola Abkowicz, Adam Dubiński, Anna Sulimowicz, Aleksander Kobecki i Szymon Pilecki. Krótki rys historyczny na-

foto: A. Dubiński

kreśliła Mariola Abkowicz, podając aktualną liczebność Karaimów w Polsce i informacje o aktualnej działalności społeczno-kulturalnej ZKP. Przedstawiła rodzaje realizowanych zadań, organizacje, z którymi ZKP współpracuje, a także źródła i wysokość pozyskiwanych na działalność środków. Wypowiedź jej uzupełnił i rozszerzył Adam Dubiński, wskazując na potrzeby lokalowe i kadrowe naszej społeczności, których zaspokojenie pozwoliłoby nam realizować projekty w sposób bardziej profesjonalny. Anna Sulimowicz poruszyła temat niezwykle ważny dla zachowania karaimego dziedzictwa materialnego i niematerialnego w Polsce i w Europie – konserwację rękopisów i starodruków. Ich zachowanie i udostępnianie do badań jest kwestią zasadniczą także w kontekście języka karaimego – w wielu wypadkach stanowią one unikatowe zabytki tego języka. A. Sulimowicz przedstawiła aktualny stan prac wykonywanych od roku 2012, kiedy to podjęto pierwsze zabiegi konserwatorskie, oraz palące potrzeby, które w tej kwestii wciąż istnieją. Niestety, konserwacja to zabieg bardzo kosztowny i bez wsparcia ze strony instytucji państwowych nie będziemy w stanie zapewnić naszemu dziedzictwu właściwej ochrony.

Aleksander Kobecki i Szymon Pilecki poruszyli niełatwe sprawy związane z karaime demografią i poszukiwaniem sposobów na odwrócenie niekorzystnych trendów. Jedną z takich możliwości byłoby umożliwienie Karaimom na Wschodzie, których przodkowie byli obywatelami Rzeczypospolitej, przyjazdu do kraju w oparciu o zapisy Ustawy o Karcie Polaka.

Nasze wypowiedzi można podsumować krótko: istnieje potrzeba większego wsparcia finansowego ze strony Państwa Polskiego dla społeczności karaimej, bo z naszej strony nie brakuje ani pomysłów, ani chęci do działania. Oczekujemy, że instytucje państwowe będą pomagać nam zintensyfikować działania na rzecz zachowania karaimego dziedzictwa, prowadzić aktywność edukacyjną i popularyzatorską skierowaną nie tylko do naszej społeczności, ale również do ogółu polskiego społeczeństwa, którego częścią – niewielką, lecz tym bardziej cenną – są od przeszło sześciu stuleci Karaimi.

Wszystkich zainteresowanych przebiegiem posiedzenia zachęcamy do zajrzenia na strony Sejmu, gdzie można przeczytać pełny zapis posiedzenia Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 10)³ oraz obejrzeć transmisję z posiedzenia⁴.

Mariola Abkowicz

foto: A. Dubiński

foto: A. Dubiński

Przypisy:

¹ <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/agent.xsp?symbol=KOMISJAST&NrKadencji=8&KodKom=MNE> (dostęp: 09.04.2016).

² S. Pilecki, *70-lecie ustawy sejmowej dotyczącej Karaimów*, Awazymyz 2006, nr 1 (12), s. 17.

³ <http://orka.sejm.gov.pl/zapisy8.nsf/0/8A2078880766E0F4C1257F8100286442/%24File/0041208.pdf> (dostęp: 09.04.2016).

⁴ http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/transmisje_arch.xsp?unid=1CDD83A4D7C7CE1FC1257F7200402094 (dostęp: 09.04.2016).